

347

Intervjuisanih
migranata

46%

ispitanika je prijavilo
da su koristili usluge
krijumčara

73%

je putovalo
peške kroz
zemlju

42%

je putovalo
autobusom

53%

je putovalo
taksijem

(Moguće više odgovora)

1,073

migranata KIRS
evidentirao u maju
2024

Ovaj izveštaj pruža uvid u profile, iskustva i putovanja migranata koji prolaze kroz Republiku Srbiju. Podaci su prikupljeni od 1. do 31. maja 2024. godine u saradnji sa Komesarijatom za izbeglice i migracije Republike Srbije. Uzorak čini 347 migranata ispitanih u centrima za azil Sjenica, Tutin, Krnjača, Obrenovac kao i prihvatnim centrima - (PC) Bujanovac, (PC) Preševo, (PC) Pirot.

U aprilu 2024., Komesarijat za izbeglice i migracije Republike Srbije evidentirao je 830 migranata. U maju 2024., ukupan broj migranata evidentiranih od strane Komesarijata iznosio je 1,073.

PROFILI

Sirijska Arapska
Republika

Avganistan

Maroko

Pakistan

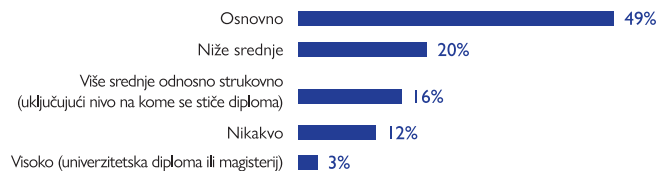

Indija

Slika 1: Top pet zemalja porekla (n=347)

KLJUČNI NALAZI

- U maju 2024. povećao se broj migranata evidentiranih u Komesarijatu za 29 posto, u poređenju sa aprilom 2024.
- U ovom uzorku anketiranih migranata, većina je prijavila ulazak iz Bugarske (42%) i Severne Makedonije (42%). Takođe, deo je ušao preko aerodroma (6%) i Kosova* (6%) kao i Rumunije (3%).
- U ovom uzorku, 46 posto ispitanika prijavilo je da su koristili usluge krijumčara. Šezdeset tri posto onih koji su došli iz Bugarske prijavili su da su koristili usluge krijumčara. Među onima koji su ušli iz Severne Makedonije, 32 posto je koristilo takve usluge.
- Razgovori sa ispitanicima su otkrili da je, zbog povećanog broja graničnih patrola, sve teže preći granicu ka Srbiji, posebno iz Bugarske.
- Ispitanici su prijavili da je prosečna cena tih usluga za ulazak iz Bugarske bila 1.500 EUR, a iz Severne Makedonije 700 EUR.

Slika 2: Najviši postignuti nivo obrazovanja (n=347)

74%

Slobodni

23%

U braku

95%

Muškarci

5%

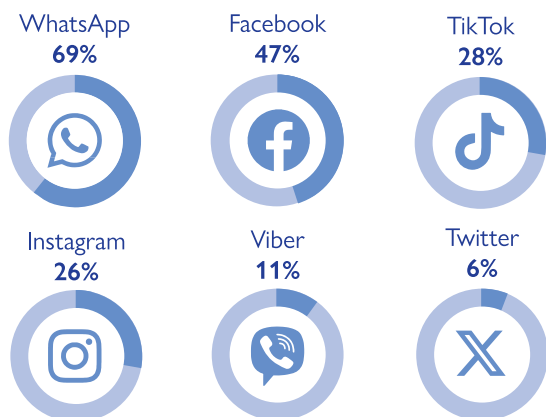
Žene

Slika 3: Bračni status (n=347)
(Razvedenionodnosnoudovci/udoviceučinili3%)

Slika 4: Postotak intervjuisanih migranata po
polnoj pripadnosti (n=347)

PUTOVANJA

Bugarska i Severna Makedonija ostaju glavne ulazne tačke u Srbiju. U maju 2024., deo ispitanika koji su stigli iz Bugarske i Severne Makedonije bio je po 42 posto. Šest posto ih je prijavio da je u zemlju ušlo avionom. Oni koji su stigli preko aerodroma bili su državljani Indije, Turske, Burundija, i Nigerije. Preostalih četiri posto ispitanika ušlo je iz Crne Gore, Mađarske, Bosne i Hercegovine i Rumunije. Svi migranti koji su stigli iz Rumunije u ovom uzorku bili su državljani Maroka.

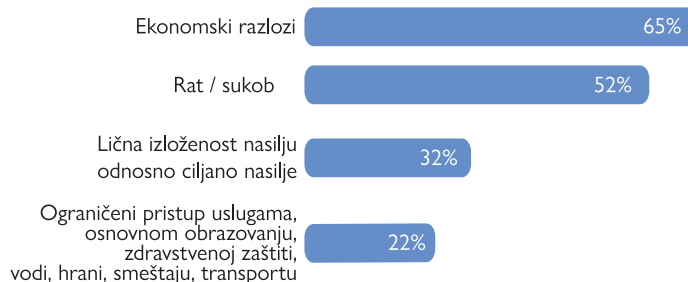
Slika 5: Najčešće pominjane platforme koje migranti koriste da planiraju svoja putovanja (n=347)
(Moguće više odgovora)

TRENDOVI PRELASKA GRANICE

Četrdeset šest posto ispitanika je izjavilo da je koristilo usluge krijumčara da pređu granicu tokom putovanja. Šezdeset tri posto ispitanika koji su ušli iz Bugarske prijavili su da su imali pomoć krijumčara, dok je trideset dva posto prijavilo da je koristilo takve usluge za ulazak iz Severne Makedonije. Većina (75%) ispitanika je izjavila da putuje sa grupom, od kojih je 30 posto izjavilo da putuje sa krijumčarima. Ispitanici koji su potvrdili da su granicu prešli uz usluge krijumčara i oni koji su naveli cenu platili su prosečno 1,200 EUR. Prijavljena cena ulaska iz Bugarske (1,500 EUR) bila je više nego duplo skuplja od ulaska iz Severne Makedonije (700 EUR).

Dvadeset tri posto ispitanika izjavilo je da su najmanje jednom pokušali i nisu uspeli preći granicu. Od njih, sedam posto je prijavilo da se to desilo kada su imali usluge krijumčara. Od onih ispitanika koji su prijavili da su pokušali i nisu uspeli da pređu granicu, 92 posto su sa granice vratili organi vlasti, dok je sedam posto prijavilo da je ruta zatvorena (1% ih je prijavilo ostalo). Migranti prijavljuju zatvaranje rute kada uobičajenom rutom postane teško proći zbog povećanja broja policijskih patrola na granici. Bugarska ruta postaje sve teža za prelazak zbog čega su migranti prijavili preusmeravanje putovanja na Severnu Makedoniju.

RAZLOZI ZA ODLAZAK

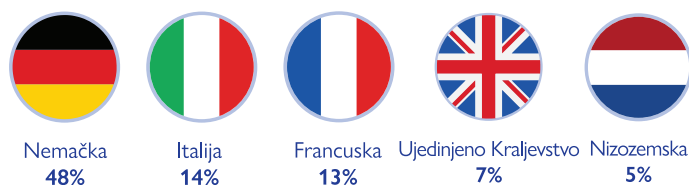

Slika 6: Razlog za odlazak iz zemlje porekla (n=347)
(Moguće više odgovora)

Od anketiranih, 60 posto je izjavilo da borave u tranzitnoj zemlji duže od godinu dana. Turska je i dalje najčešće spominjana zemlja (80%), a slede je Grčka (14%) i Liban (3%). Šezdeset pet posto je izjavilo da je otišlo zbog pogoršanja ekonomskih uslova dok je 53 posto kao glavni razlog navelo strah od deportacije. Lična izloženost ciljanom nasilju bio je treći najčešći razlog, sa 38 posto.

NAMERAVANE ZEMLJE DESTINACIJE

Slika 7 ispod pruža postotak sa pet vodećih zemalja planiranog odredišta

Slika 7: Vodećih pet zemalja odredišta koje su prijavili migranti (n=347)

Trideset tri posto ispitanika je navelo da su odredište izabrali pod uticajem preporuke rodbine i prijatelja. Slede privlačni socio-ekonomski uslovi (22%). Nemačka, glavna destinacija, privlači ispitanike uglavnom zbog percepcije sigurnosti (68%), lakšeg pristupa procedurama za dobijanje azila (51%), te privlačnih društveno-ekonomskih uslova (44%). Među ispitanicima, tri najzastupljenije nacionalnosti čije je nameravano odredište Nemačka bili su državljani Sirijske Arapske Republike (72%), Avganistana (71%) i Iraka (71%).

SPECIJALNI FOKUS – NEFORMALNI RAD

Kako bi kontekstualizovali putovanja, iskustva i složene potrebe migranata u pokretu, IOM i Komesarijat svakog meseca sprovodi grupne intervjuje sa određenim grupama migranata. Ovaj segment izveštaja nije reprezentativan, već ima za cilj da pruži kontekst za kvantitativne podatke, opisujući tek jedno od mnogih nijansiranih i različitih iskustava migranata koji prolaze kroz Srbiju. U maju je IOM obavio intervjuje sa 13 ljudi koji su bili neformalno zaposleni.

- Migranti su otkrili da su radili u različitim delatnostima u obližnjim centrima, posebno na gradilištima i u fabrikama, na farmama pilića, pijacama itd. Jedna osoba je izjavila da samostalno prodaje svoja umetnička dela na ulicama Beograda. Nekoliko intervjuisanih osoba je spomenulo da su došli do zaposlenja na istoj lokaciji, kao što je farma pilića u blizini centra. Objasnili su da su do posla došli preko poslodavaca koji su bili u poseti centrima i ponudili im te poslove. Ispitanici su objasnili da migranti često koriste prilike za neformalno zaposlenje zbog mogućnosti podnošenja zahteva za azil. Proces im omogućava da formalno rade šest meseci tokom perioda obrade zahteva. Nakon tih šest meseci nastavljaju sa neformalnim radom, osim u slučaju odobrenog azila.
- Intervjuisane osobe su opisale da su dnevno dobijali isplate u gotovini u rasponu od 10 to 80 EUR, te da su radili između 7 i 12 sati dnevno. Intervjuisane osobe takođe su navele da su zadovoljne uslovima i dodale da poslodavci često obezbeđuju ručak i prevoz do i od centra. Međutim, jedna osoba koja zarađuje deset evra dnevno (radi svaki dan) je prijavila da je ta naknada nedovoljna zbog visokih cena u Srbiji i da se zarada obično potroši do kraja dana.
- Neki su izvestili da su bili prevareni. Jedan od njih, koji je prvobitno imao radnu dozvolu, prijavio je da mu je obećano 500 EUR mesečno, zajedno sa smeštajem, a da ni jedno ni drugo nije ispoštovano. Ispričao je da je bio pod pritiskom da preda pasoš (što je odbio), i da je dobio samo 250 eura. Smeštaj koji mu je obezbeđen bio je izuzetno loš. Kada je pokušao da ga otkaz, poslodavac ga je prijavio nadležnim organima, što je rezultiralo oduzimanjem radne dozvole. Druga osoba, iako se nije žalila na poslodavca, spomenula je da joj je poslodavac obećao da će joj pomoći u dobijanju azila u Srbiji sa angažovanjem advokata. Ispitanik je otkrio da je dobijao 150 EUR nedeljno, na vreme. Ta osoba želi ostati u Srbiji i osnovati privatnu firmu koja bi izvozila robu iz Srbije u različite zemlje.
- Jedan je prijavio da je bio eksploatisan i prisiljen da radi za krijumčare dok je boravio na severu zemlje. Bila mu je obećana pomoć pri prelasku granice sa Zapadnom Evropom, do čega nije došlo jer se još uvek nalazi u Srbiji. On je objasnio da mu nije data mogućnost izbora i da mu je prećeno. Na kraju je pobeo sa severa zemlje u južni deo Srbije i iskazao nameru da ostane u Srbiji.

METODOLOGIJA

Ovaj izveštaj koristi pristup iz više izvora i više metoda sa ciljem da pruži uvid u profile, iskustva, potrebe, obrasce kretanja i namere migranata koji prolaze kroz Srbiju.

Anketa (intervjui) sa migrantima

Upitnik se administrira putem Kobo Toolbox-a i prikuplja podatke o starosti, polu i nacionalnosti ispitanika, informacije o njihovim putovanjima u Srbiju, podatke o evidentiranju i modalitetima kretanja unutar zemlje. Anketa je anonimna, dobrovoljna i ispitanici ne primaju naknadu za učešće. Ispitanici mogu izabrati da ne odgovore ni na jedno pitanje i mogu povući svoj pristanak u svakom trenutku.

Neke informacije koje služe kao kontekst ili objašnjenje određenog koncepta ili trenda se ponavlja u svakom izveštaju, jer je važno da novi čitaoci bolje shvate prikazane informacije.

Podaci su prikupljeni od 1. do 31. maja 2024. godine u Azilnim centrima Sjenica, Tutin, Krnjača, Obrenovac, i prihvatnim centrima Bujanovac, Preševo, Pirot.

Intervjui sa ključnim ispitanicima

Ključni ispitanici mogu da pomognu u pružanju informacija o modusu operandi kada je reč o mobilnosti migranata. Svrha intervjuja sa ključnim ispitanicima je da pruže kontekst za kvantitativne podatke prikupljene anketom.

Grupni intervjui

Grupni intervjui se obavljaju sa migrantima unutar centara, a sprovodi ih IOM, zajedno sa zaposlenima Komesarijata, koji su obučeni za vođenje kvalitativnih fokus grupa, posebno sa migrantima u ranjivim situacijama. KIRS je uvek prisutan u centrima. Informacije nisu reprezentativne i na osnovu njih se ne donose zaključci o migracijama i migrantima u Srbiji.

OGRANIČENJA

1. Prikupljanje podataka se vrši u kontekstu sledećih ograničenja:
2. Ovi podaci se zasnivaju na praktičnom uzorku migranata na lokacijama istraživanja tokom naznačenog vremenskog okvira i stoga se ne mogu generalizovati za širu populaciju migranata u Srbiji, ili bilo gde drugde.
3. Prikupljanje podataka je ograničeno na PC i AC; stoga se podaci ne prikupljaju izvan okruženja centara. Ulazna mesta, autobuske stanice i železničke pruge su poznate lokacije kretanja migranata, međutim, u Srbiji IOM i Komesarijat ne prikupljaju podatke na tim lokacijama.